

דצמבר 2025

מחלקת איכות הסביבה וקיימות

היערכות לשינויים בתחום הרגולציה הסביבתית

חוק הגנת הסביבה (ייעול הליכי רישוי סביבתי), התשפ"ד-2024

לקוחות יקרים,

בחודש מאי 2024 אושרה בכנסת רפורמה מקיפה בתחום הרישוי הסביבתי - **חוק הגנת הסביבה (ייעול הליכי רישוי סביבתי), התשפ"ד-2024** (להלן: "**החוק**"). מדובר באחד השינויים המשמעותיים ביותר בדיני איכות הסביבה בישראל בעשור האחרון, שמטרתו מחד להפחית את הנטל הרגולטורי ולייעל את תהליכי הרישוי ומאידך כולל החמרות והגברת החשיפה לסיכונים משפטיים.

הרקע הרגולטורי - המסגרת הקיימת טרם הרפורמה - עד כניסת החוק לתוקף, עסקים ומפעלים בישראל נדרשו לעמוד בשורה של דרישות סביבתיות, שכל אחת מהן חייבה קבלת היתר: **היתר רעלים, היתר פליטה לאוויר, היתר הזרמת שפכים, היתרי פסולת, וכן עמידה בתנאים סביבתיים במסגרת רישיון העסק**. כל היתר הונפק על ידי רשות אחרת - המשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות, רשות המים או הרשות המקומית, לעיתים תוך כפילויות, סתירות וחוסר תיאום ביניהן. כתוצאה מכך, נוצר עומס ביורוקרטי, עיכובים משמעותיים בלוחות הזמנים לקבלת מכלול ההיתרים הנדרשים לביצוע הפעילות העסקית וחשיפה משפטית מוגברת עקב אי וודאות רגולטורית.

מהות הרפורמה החדשה

❖ החוק מאחד את כלל הדרישות הסביבתיות תחת הליך רישוי אחד; **היתר סביבתי אחוד**, שיחליף את ההיתרים הנפרדים. ההיתר האחוד יכלול את כל ההיבטים הסביבתיים של הפעילות העסקית הרלוונטית (אוויר, מים, קרקע, פסולת ורעש), וינתן על בסיס **גישה סביבתית משולבת והוליסטית** הבוחנת את כלל ההשפעות הסביבתיות של הפעילות, במקום טיפול נפרד בכל תחום.

❖ בנוסף, החוק מטמיע את **עקרון ה-BAT (Best Available Techniques)** במתכונת גמישה יותר: בעלי מקורות פליטה יוכלו לבחור את הפתרון המתאים להם מתוך **טווח טכניקות מיטביות זמינות**, ולא יהיו כפופים לדרישות קשיחות ולעיתים שרירותיות מצד הרשויות. שינוי זה נועד לייצר התאמה בין דרישות סביבתיות לבין יכולות טכנולוגיות וכלכליות של כל עסק.

❖ תוקף ההיתרים הוארך - **היתר פליטה אחוד** יינתן לתקופה של עד 7 שנים, **והיתר רעלים אחוד** לעד 10 שנים. עם זאת, נקבעו **הוראות מעבר ממושכות, שיחולו** עד לשנת 2033, במטרה לאפשר למפעלים ולבעלי היתר קיים תקופת הסתגלות והיערכות הדרגתית למשטר הרישוי החדש.

השפעות על עסקים - הקלה לצד החמרה

❖ הרפורמה צפויה להקל על עסקים בטווח הארוך באמצעות רישוי אחוד, דיגיטציה של תהליכים, קיצור לוחות זמנים והפחתת כפילויות. עם זאת, היא מלווה גם בהחמרה משמעותית באכיפה ובענישה; המשרד להגנת הסביבה יקבל **סמכויות פיקוח ואכיפה מורחבות**, לרבות פרסום דוחות פיקוח לציבור ועריכת ביקורות תקופתיות בלתי מתוכננות.

❖ **הענישה על עבירות סביבתיות הוחמרה** באופן משמעותי - עיסוק ברעלים ללא היתר או הפרת תנאי היתר עלולים להביא לעונשי מאסר של עד שלוש שנים או קנסות כבדים, ובמקרה של תאגיד - עד פי שמונה מהקנס הקבוע בחוק.

❖ **אחריות אישית מוגברת** של בעלי תפקידים בתאגיד.

❖ **חשיפה משפטית מוגברת עקב הוראות פרסום** - הפרות סביבתיות ודו"חות פיקוח יפורסמו באתר המשרד להגנת הסביבה. פרסום זה עלול לחשוף את העסק לתביעות אזרחיות מצד צדדים שלישיים ולפגיעה במוניטין וביחסים עם לקוחות ושותפים עסקיים.

❖ **החמרה בדרישות דיווח** - עסקים יידרשו לדווח באופן שוטף על פליטות, ניטור סביבתי ועמידה בתנאי ההיתר, תוך חשיפה לבדיקות צולבות ולביקורות חיצוניות.

❖ **היערכות** - עסקים יידרשו להיערך מקצועית ומשפטית לשינויים, לרבות עדכון תכניות אכיפה סביבתית, התאמת תשתיות, תיעוד סביבתי מפורט, שדרוג מערכות ניטור והדרכות עובדים.

הוראות המנהל לעניין האסדרה האירופית ברישוי משולב - פתוח להערות הציבור

במסגרת החוק נקבע כי על המנהל לפרסם הוראות לעניין האסדרה האירופית שעליה יש להתבסס בהפעלת סמכויות. ביום 25.11.2025 פרסם המנהל את טיוטת הוראותיו, והיא פתוחה להערות הציבור עד ליום 16.12.2025. הטיטה מפנה למסמכי ייחוס מרכזיים, כגון דירקטיבת IED לרישוי סביבתי משולב, מסמכי BREF ו-BAT, דירקטיבת SEVESO III למניעת תאונות תעשייתיות, רגולציית CLP לסיווג וסימון חומרים, החוק הגרמני BImSchG ותקנותיו, TA LUFT, ועוד. רגולציה זו עוסקת בעיקר בתחומים של רישוי סביבתי משולב ושימוש ב-BAT, חומרים מסוכנים ופליטות לאוויר. במקרים שבהם האסדרה האירופית אינה מתאימה לתנאי הארץ (אקלים, שימוש בחומרים או אופן תפעול ייחודי, משטר ניהול פסולת שונה, שיקולים ופעילויות ייחודיים לישראל), תופעל הסמכות על בסיס אמות מידה מקצועיות במדינות מפותחות.

מועדים קריטיים ליישום

31.12.2025 : מועד אחרון לפרסום הוראות המנהל לעניין האסדרה האירופית.

1.1.2027 : תחילת תחולה של הוראות מרכזיות בחוק אוויר נקי ובחוק החומרים המסוכנים + מועד אחרון לפרסום תוכניות פיקוח ראשונות.

2027-2033 : מועדים מדורגים להגשת בקשות לחידוש היתרי פליטה והיתרי רעלים לפי סוגי פעילות.

1.1.2034 : סיום תקופת המעבר - כל המפעלים יפעלו תחת משטר ההיתרים החדש.

המלצות

מחלקת איכות הסביבה וקיימות במשרדנו מלווה עסקים בהיערכות מלאה ליישום הוראות החוק, ומציעה סל שירותים משפטיים ומקצועיים מקיפים המותאמים לצרכים הייחודיים של כל ארגון, כולל:

- ❖ **מיפוי מצב קיים וניתוח פערים רגולטוריים** - סקירת כלל ההיתרים הסביבתיים הקיימים, מועדי תפוגה, זיהוי פערים ביחס לדרישות הדין החדש, והערכת רמת החשיפה הרגולטורית, הפלילית והאזרחית של הארגון.
- ❖ **אסטרטגיית מעבר מותאמת אישית** - תכנון מתווה פעולה הדרגתי בהתאם למועדים הקבועים בחוק, תיעדוף פעולות הקצאת משאבים וליווי בהכנת בקשות להיתרים אחודים.
- ❖ **יעוץ משפטי שוטף וניהול סיכונים** - התאמת נהלים פנימיים ונהלי ציות (Compliance), ייעוץ בנוגע לעמידה בתנאי ההיתר האחוד, והפחתת חשיפה לסנקציות מנהליות ופליליות.
- ❖ **הכשרות והטמעה ארגונית** - הדרכת הנהלה ועובדים בנוגע לדרישות החוק החדשות, בניית מערכות בקרה ודיווח פנימיות, והטמעת תרבות ארגונית של אחריות סביבתית וציות רגולטורי.

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

עו"ד איל עופר | עו"ד בכיר,
מחלקת איכות סביבה וקיימות
03-6944162 | eofer@fbclawyers.com

עו"ד מירב טביב | שותפה,
ראש מחלקת איכות הסביבה וקיימות
03-6944162 | mtabib@fbclawyers.com

פישר (FBC & Co.)

הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר (FBC & Co.)

להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה: news@fbclawyers.com